

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2.1 ธุรกิจโรงแรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

* เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิด จากเงื่อนไขทางการค้าที่ก่อให้เกิดการกีดกันทางการค้า การลงทุน เช่น การทุ่มตลาด การตั้งกำแพงภาษี ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น มีการติดต่อกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริหาร แม้แต่ในประเทศเองก็มีการติดต่อกันมาก ทั้งการติดต่อโดยตรงหรืออาจติดต่อผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งในการติดต่อแต่ละครั้งจำเป็นต้องมีสถานที่เพื่อใช้ในการประชุมหรือตกลงธุรกิจร่วมกัน ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้ธุรกิจโรงแรมเป็นที่เจรจาทางธุรกิจ เนื่องจากโรงแรมสามารถให้ทุกอย่างที่พร้อมสรรพ เช่น ในการประชุมจะมีห้องประชุม อาหารว่าง อาหารหลักบริการ เป็นต้น ทำให้ธุรกิจโรงแรมมีมากขึ้น และยังมีการขยายการให้บริการทางด้านอื่นๆอีกด้วย เช่น การมีสถานบริการด้านความบันเทิง แคค ฝับ เป็นต้น ซึ่งกิจการโรงแรมในตอนแรกอาจเป็นการให้บริการพักอาศัยเท่านั้น ต่อมา มีการปรับปรุงให้บริการเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 4-7 เน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ และอุตสาหกรรมโรงแรมจัดอยู่ในประเภทให้บริการ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ และเกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ตามสมการต่อไปนี้

$$GNP = C+I+G+ (X-M)$$

โดย GNP = รายได้ประชาชาติ

C = การบริโภค (Consumer Expenditures)

I = การลงทุน (Investment)

G = การลงทุนของรัฐบาล (Government Investment)

X = การส่งออก (Export)

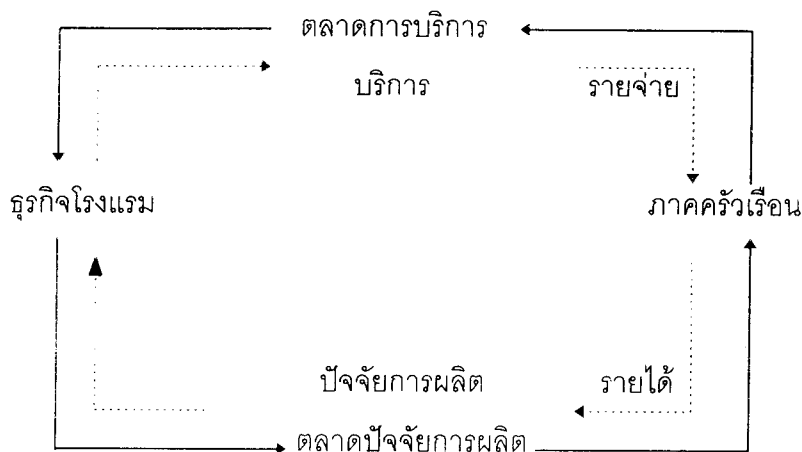
M = การนำเข้า (Import)

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. C (Consumer Expenditures) เป็นการบริโภคในสินค้าอุปโภคบริโภค ของคนในประเทศ โดยรายจ่ายของบุคคลหนึ่งจะทำให้เป็นรายได้ของอีกบุคคลหนึ่งในระบบเศรษฐกิจเดียวกัน โดยผู้ใช้บริการของโรงแรมเสียค่าที่พัก ก็จะเป็นรายได้ของเจ้าของโรงแรม

2. I (Investment) คือการลงทุนในภาคเอกชน (Private Sector Investment) ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดการลงทุนโดยใช้ปัจจัย ดังนี้

- 1.) เงินลงทุน (*Capital*) เป็นเงินลงทุนในการประกอบการ หรือก่อสร้างธุรกิจโรงแรม ซึ่งเป็นของผู้ประกอบการ โดยเจ้าของปัจจัยการผลิตด้านทุน จะได้ดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน
- 2.) ที่ดิน (*Land*) การก่อสร้างโรงแรม ต้องอาศัยปัจจัยการผลิตด้านที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งโรงแรม โดยผู้เป็นเจ้าของปัจจัยด้านที่ดินจะได้ผลตอบแทนเป็นค่าเช่า
- 3.) การจ้างแรงงาน (*Employment*) ในการประกอบธุรกิจโรงแรมต้องใช้แรงงาน ตั้งแต่ การวิเคราะห์โครงการว่าการลงทุนให้ผลคุ้มค่าหรือไม่ เมื่อมีการก่อสร้างก็มีการจ้างแรงงาน จนกระทั่งเมื่อเริ่มดำเนินการได้แล้วก็ต้องอาศัยแรงงานในการประกอบการ จากการว่าจ้างแรงงานก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ได้แก่ แรงงาน โดยผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตจะให้ผลตอบแทนเป็นค่าจ้างแรงงาน เมื่อแรงงานมีรายได้มากขึ้น ทำให้การบริโภคสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจเติบโต ทำให้ประเทศมีการพัฒนามากขึ้น
- 4.) ผู้ประกอบการ คือผู้ดำเนินธุรกิจ หรือผู้บริหารโรงแรม เพื่อให้ธุรกิจโรงแรมมีกำไรสูงสุด โดยวัดจากผลกำไรทางด้านบัญชี แต่ต้องมีการวัดผลกำไรทางด้านสังคมด้วย โดยผู้ประกอบการจะได้ผลตอบแทนจากการดำเนินธุรกิจเป็นกำไร ซึ่งถือเป็นการกระจายรายได้ให้แก่ผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เมื่อประชาชนมีรายได้ มีการใช้จ่าย ต้องเสียภาษีให้รัฐบาล โดยภาษีรายได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจะเสียในอัตราเพิ่ม เมื่อรายได้เพิ่มก็จะเสียในอัตราที่สูงกว่าตอนที่รายได้ต่ำ ซึ่งแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการหมุนเวียนของการบริหารธุรกิจโรงแรม และรายได้ของเจ้าของกิจการผลิต

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า เมื่อภาคครัวเรือนหรือผู้บริโภคจ่ายเพื่อรับบริการจากโรงแรม ผู้บริโภคจะได้รับบริการ ส่วนโรงแรมจะได้รายได้จากการจ่ายของผู้บริโภค แล้วไปว่าจ้างกิจการผลิตจากครัวเรือน ทำให้ภาคครัวเรือนมีรายได้ เมื่อภาคครัวเรือนมีรายได้ก็จะใช้จ่ายเพื่อรับบริการจากโรงแรม ดังแผนภาพข้างต้น ทำให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

3. G = การลงทุนของรัฐบาล (Government Investment) คือ ค่าใช้จ่ายภาครัฐบาล โดยรัฐบาลมีรายได้หลักจากภาษี เมื่อธุรกิจโรงแรมมีการเสียภาษีตั้งแต่ ภาษีป้าย ภาษีนิติบุคคล ภาษีการค้า เป็นต้น ทำให้รัฐบาลมีรายได้เพื่อนำไปพัฒนาประเทศ โดยค่าใช้จ่ายของรัฐบาลส่วนมากจะใช้ในด้าน สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน การคมนาคม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ของประชาชนโดยส่วนรวมและสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน

4. (X-M) หรือ Export-Import ในส่วนของการบริการจะพิจารณาจากดุลบัญชีเดินสะพัด โดยธุรกิจโรงแรมถือเป็นธุรกิจด้านบริการ ทำให้ประเทศมีรายได้มากขึ้น ช่วยลดภาวะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

✳️สรุป ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจด้านการบริการที่ก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน ช่วยลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ทำให้วงจรธุรกิจภายในประเทศมีการพัฒนามากขึ้น ระบบเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต (Economic Growth) ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น

2.2 ความสำคัญของธุรกิจโรงแรมต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจุบันการเดินทางคมนาคมมีการพัฒนาทันสมัยมากขึ้น การเดินทางเกิดความสะดวกรวดเร็ว มีผลทำให้นักธุรกิจ นักท่องเที่ยว นิยมเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อติดต่อธุรกิจการค้า รวมถึงการทัศนอาจร พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อให้เกิดความบันเทิง ดังนั้นธุรกิจโรงแรมจึงเป็นธุรกิจที่ส่งเสริมและรองรับนักธุรกิจและนักท่องเที่ยวดังกล่าว ในการให้บริการด้านห้องพัก อาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนบริการอื่นๆ จะเห็นได้ว่าหากสถานที่ท่องเที่ยวมีโรงแรมที่ทันสมัยบริการประทับใจตั้งอยู่ จะดึงดูดนักท่องเที่ยวไปเที่ยวสถานที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามกับสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่มีโรงแรมที่ทันสมัย บริการไม่ดี ไม่เป็นที่ประทับใจแก่ลูกค้า จำนวนนักท่องเที่ยวก็จะลดลงไป

✘ สำหรับภาครัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมโรงแรมเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นอันมาก มีองค์กรของรัฐคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่มีหน้าที่ดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ส่งเสริมศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง เป็นการเพิ่มรายได้แก่ประชาชนชาวชนบทที่มีภูมิลำเนาในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าว

สำหรับภาคเอกชน มีการลงทุนในธุรกิจโรงแรมเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการจ้างงานประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีโรงแรมที่ทันสมัย สะดวกสบาย บริการประทับใจตั้งอยู่ จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะขาดธุรกิจโรงแรมไม่ได้ เพราะการให้บริการต้อนรับนักท่องเที่ยวในสถานที่พักแรม อาหาร เครื่องดื่ม และบริการอื่นๆ นี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดสบายแก่ลูกค้า

2.3 ความสำคัญของธุรกิจโรงแรมต่อความเจริญของสถานที่ตั้ง

✘ สถานที่หรือพื้นที่ที่โรงแรมตั้งอยู่ จะได้รับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมในด้านต่างๆดังนี้

1. การจ้างแรงงาน ธุรกิจโรงแรมทำให้เกิดการจ้างแรงงานขึ้นในท้องถิ่น ประชาชนมีงานทำมากขึ้น ก่อให้เกิดรายได้ ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น เนื่องจากโรงแรมมีการจ้างงานบุคคลหลายประเภทเข้าปฏิบัติงานในโรงแรม นอกจากก่อให้เกิดการจ้างงานภายในโรงแรมแล้ว ยังส่งผลถึงประชาชนในแง่ของการจำหน่ายสินค้าต่างๆ เช่น ของที่ระลึก ร้านจำหน่ายอาหาร บริการรถรับจ้าง สถานเริงรมย์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการทำบริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาพัก

2. ความเจริญของท้องถิ่น ธุรกิจโรงแรมก่อให้เกิดความเจริญต่อท้องถิ่นในด้านการคมนาคมที่สะดวกขึ้น มีการก่อสร้างถนน สิ่งสาธารณูปโภคที่ทันสมัย ตลอดจนก่อให้เกิดร้านค้าจำหน่ายสินค้ามากมาย รวมถึงสถานที่ให้ความบันเทิงต่างๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ไนท์คลับ ศูนย์การค้าและแหล่งบันเทิงต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียงโรงแรม

3. การส่งเสริมสินค้าประเภทหัตถกรรม สินค้าหัตถกรรมที่ประชาชนผลิตเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา ตุ๊กตาชาววัง ผ้าไหม เครื่องประดับเสื้อ ซึ่งเป็นสินค้าพื้นเมืองจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เป็นของที่ระลึก ของฝากหรือนำไปใช้สอยเอง เป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนที่ผลิตสินค้านี้ดังกล่าว

4. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน โดยจัดให้มีงานตามเทศกาลต่างๆ เพื่อการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เห็นและอนุรักษ์ต่อไป เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ให้เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย ส่งผลให้มีการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายในประเทศไทย ทำให้ดุลการชำระเงินของประเทศสมดุลหรือเกินดุลได้ในที่สุด

จากความสำคัญต่างๆดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญแก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมภายในประเทศ โดยมีการบรรจุแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 3 ซึ่งเริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. 2515 เรื่อยมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่าโรงแรมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะเป็นการสร้างงานให้แก่ประชาชน ทำให้คนมีงานทำมากขึ้น รายได้เพิ่มขึ้นและยังทำให้ดุลการชำระเงินของประเทศสูงขึ้นอีก เนื่องจากรายได้จากการใช้บริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและใช้บริการโรงแรมของไทย ดังนั้น โรงแรมจึงมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

2.4 ธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย

2.4.1 ธุรกิจโรงแรมไทยในอดีต

สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ธุรกิจโรงแรมเริ่มมีขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) จากหลักฐานหนังสือบางกอกคาเลนดาร์ (Bangkok Calendar) ของหมอบรัดเลย์ (D.B. Bradley) ซึ่งเป็นหนังสือรายปีภาษาอังกฤษ ที่จัดพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2405 (ค.ศ. 1863) ประเทศไทยเปิดกิจการโรงแรมรวม 3 แห่ง คือ

- 1) ยูเนียน โฮเต็ล (Union Hotel)
- 2) ฟิชเชอร์ส โฮเต็ล (Fisher's Hotel)
- 3) โอเรียนเต็ล โฮเต็ล (Oriental Hotel)

โรงแรมทั้ง 3 แห่ง ลูกค้าที่เข้าพักส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศที่เดินทางมาประเทศไทย ต่อมาเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ ทำให้โรงแรมดังกล่าวได้รับความเสียหายมาก ยกเว้นเพียงโรงแรม ยูเนียน โฮเต็ล (Union Hotel) นอกจากโรงแรมในกรุงเทพฯแล้วยังมีการสร้างโรงแรมขึ้นที่อ่างศิลา จังหวัดชลบุรีด้วย

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีชาวต่างประเทศเดินทางมาติดต่อค้าขายและติดต่อราชการจำนวนมากขึ้น ดังนั้นความต้องการที่พักจึงเพิ่มขึ้นเช่นกัน มีการเปิดกิจการโรงแรมรวม 8 แห่ง คือ

- 1) ยูเนียน โฮเต็ล (Union Hotel)
- 2) ฟอล์คคส โฮเต็ล (Falck's Hotel)
- 3) เยอรมัน โฮเต็ล (German Hotel)
- 4) แฮมเบอร์ก โฮเต็ล (Hamburg Hotel)
- 5) มารีน โฮเต็ล (Marine Hotel)
- 6) สยาม ทาเวิร์น (Siam Tavern)
- 7) คาร์เตอร์ส โฮเต็ล (Carter's Hotel)
- 8) นอร์ฟอล์ค โฮเต็ล (Norfolk Hotel)

โรงแรมทั้ง 8 แห่งนี้ นอกจากมีบริการห้องพัก ห้องอาหารและเครื่องดื่มแล้ว ยังมีสถานที่สำหรับเล่นกีฬา คือ บิลเลียด และโบว์ลิ่ง ไว้บริการลูกค้าที่พักอีกด้วย

โรงแรมโอเรียนเต็ล พ.ศ. 2419 (ค.ศ. 1876) นักเดินเรือชาวเดนมาร์ก 2 คน คือ จาร์ค (H.Jark) และซาร์จ (C.Salje) ได้ร่วมกันจัดตั้งโรงแรมโอเรียนเต็ล (Oriental Hotel) ขึ้น ที่แขวงสี่พระยา ใกล้สถานกงสุลฝรั่งเศส ก่อสร้างเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ขนาดกับริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จัดเป็นโรงแรมที่ทันสมัยที่สุดในสมัยนั้น เพราะเป็นโรงแรมแห่งแรกที่มีไฟฟ้าใช้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 มีการสร้างอาคารเพิ่มอีก 2 หลัง เป็นอาคารขนาดใหญ่ ภายในอาคารแบ่งเป็นห้องพัก จำนวน 406 ห้อง ประกอบด้วยห้องชุดที่หรูหรา จำนวน 21 ห้อง ห้องสำหรับรับแขก และห้องอาหาร บริเวณโรงแรมจัดให้มีสระว่ายน้ำ สนามเทนนิส ไว้บริการลูกค้าที่ต้องการออกกำลังกาย จึงเป็นสถานที่บุคคลสำคัญๆ เช่น กลุ่มนักธุรกิจ นักท่องเที่ยว ตลอดจนนักษัตริย์จากต่างประเทศ เข้าพักค้างแรม โรงแรมโอเรียนเต็ลจึงได้รับการยกย่องเป็นโรงแรมชั้นเยี่ยมอันดับที่ 1 ของโลกในปี พ.ศ. 2524

สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6)

ในสมัยรัชกาลที่ 6 มีการเปิดกิจการโรงแรมต่างๆ ดังนี้ คือ

โรงแรมหัวหิน ปี พ.ศ. 2460 พลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟแผ่นดิน ทรงริเริ่มกิจการโรงแรมเป็นพระองค์แรก และได้รับยกย่องให้เป็นพระบิดาแห่งการโรงแรมไทย พระองค์ทรงสร้างบังกะโลเรือนไม้ ที่ชายหาดหัวหิน เนื่องจากมีหาดทรายสวย ต่อมา พ.ศ. 2464 รัชกาลที่ 6 ทรงสั่งให้สร้างอาคารแบบยุโรปขึ้น 1 หลังแทนบังกะโลหลังเดิม มีเตียงจำนวน 28 เตียง เรียกชื่อว่าโรงแรมหัวหิน ซึ่งเป็นโรงแรมชายทะเลแห่งแรกของไทย นอกจากนั้นภายในบริเวณโรงแรมยังมีสนามกอล์ฟและสนามเทนนิสไว้บริการนักท่องเที่ยวที่มาพักอีกด้วย ปัจจุบันโรงแรมหัวหินได้กลายเป็นโรงแรมโซฟิเทล เซ็นทรัล หัวหิน

โรงแรมวังพญาไท เกิดขึ้นจากการที่กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินทรงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากรัชกาลที่ 6 สร้างโรงแรมที่หัวลำโพงเมื่อ พ.ศ. 2469 แต่ไม่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และมีพระราชประสงค์ให้ดัดแปลงวังพญาไทเป็นโรงแรมแทน เพราะมีบริเวณกว้างขวาง พร้อมทั้งนี้ได้เปลี่ยนชื่อจากวังพญาไทเป็นโรงแรมวังพญาไท เพื่อให้ชาวต่างประเทศพักแรม ภายในโรงแรมมีความงดงามหรูหรา ตกแต่งด้วยศิลปะที่วิจิตรตระการตา โรงแรมวังพญาไทได้รับการยกย่องว่า เป็นโรงแรมที่ทันสมัยและยอดเยี่ยมที่สุดของเอเชียในสมัยนั้น บริเวณรอบๆโรงแรมเป็นบึงดอกบัวนานาชนิดและสวนไม้ดอกไม้ประดับที่จัดแบบสวนญี่ปุ่น มีน้ำตก

น้ำพุ สวยงามมาก ปัจจุบันโรงแรมวังพญาไทเป็นสถานที่ตั้งโรงพยาบาลพระมงกุฎตามคำสั่งคณะปฏิวัติในสมัยรัชกาลที่ 7

โรงแรมราชธานี รัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ ให้กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธินสร้างขึ้นเป็น เรสเฮาส์ (Rest House) ที่สถานีหัวลำโพง พ.ศ. 2470 เพื่อเป็นที่พักของประชาชนที่เดินทางโดยรถไฟ มีห้องพักจำนวน 14 ห้อง จัดเป็นโรงแรมขนาดเล็ก มีห้องอาหาร บาร์ และห้องสำหรับเต้นรำ ต่อมาภายหลังโรงแรมประสบอุปสรรคและปัญหาต่างๆมากมายจนต้องเลิกกิจการไปในปี พ.ศ. 2511

โรงแรมทรอคคาเดโร เป็นโรงแรมที่เอกชนจัดสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2470 ที่ถนนสุขุมวิท เป็นอาคาร 4 ชั้น โดย 3 ชั้นบนเป็นห้องพักจำนวน 45 ห้อง ส่วนชั้นล่างประกอบด้วยห้องอาหาร บาร์ ห้องครัว และห้องสำหรับต้อนรับลูกค้า และเป็นโรงแรมแห่งแรกในประเทศไทยที่มีเครื่องปรับอากาศและลิฟต์ใช้ จึงจัดเป็นโรงแรมที่มีความหรูหราและทันสมัยมากแห่งหนึ่ง

สมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล (รัชกาลที่ 8)

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้สร้างโรงแรมรัตนโกสินทร์และโรงแรมสุริยานนท์ในปี พ.ศ. 2485 ที่ถนนราชดำเนินเพื่อรองรับแขกเมือง เพราะมีท่าเลที่ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน จึงเป็นที่ชุมนุมของบุคคลต่างๆในสังคม ต่อมาเมื่อมีโรงแรมเกิดขึ้นมากมายและก่อให้เกิดการแข่งขันมากขึ้น โรงแรมทั้งสองจึงลดความนิยมลง เนื่องจากท่าเลที่ตั้งที่แออัด จอแจ ไม่สะดวกในการเดินทางและหาที่จอดรถยาก สำนักงานทรัพย์สินฯ จึงให้เอกชนเข้าดำเนินการต่อ โดยเปลี่ยนชื่อจากโรงแรมรัตนโกสินทร์เป็นโรงแรมรอยัล (Royal) ส่วนโรงแรมสุริยานนท์เป็นโรงแรมมาเจสติก (Majestic)

นอกจากโรงแรมรัตนโกสินทร์ และโรงแรมสุริยานนท์ แล้วยังมีโรงแรมในเครือ คือ โรงแรมบางแสน ซึ่งตั้งอยู่ที่บางแสน จังหวัดชลบุรี โรงแรมนี้เป็นโรงแรมตากอากาศ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในความดูแลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.4.2 ธุรกิจโรงแรมของไทยในปัจจุบัน

✘ ธุรกิจโรงแรมของไทยในปัจจุบันยังมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนอยู่ เนื่องจากความไม่แน่นอนของจำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ถึงแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวจะมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าเศรษฐกิจโดยส่วนรวมก็ตาม การลงทุนในธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่เป็นเงินทุนถาวร ที่ลงทุนในที่ดิน อาคาร เครื่องตกแต่งที่หรูหราภายในตัวอาคาร ซึ่งเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูงมาก ในขณะที่จำนวนห้องพักภายในโรงแรมไม่สามารถปรับเปลี่ยนหรือลดตามปริมาณความต้องการเข้าพักของลูกค้า ในกรณีที่ปริมาณลูกค้ามีมากกว่าจำนวนห้องพักของโรงแรมทำให้เกิดการเสียโอกาสในรายได้ที่ควรจะได้รับ และในกรณีที่จำนวนลูกค้าน้อยทำให้ห้องพักจำนวนหนึ่งซึ่งไม่มีลูกค้าเข้าพักขาดรายได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นรายได้ของโรงแรมจึงไม่แน่นอน ซึ่งตรงข้ามกับค่าใช้จ่ายของโรงแรม ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ เช่น เงินเดือน ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าอาหารสด ตลอดจนค่าดูแลบำรุงรักษาสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่สวยงาม

ภาครัฐบาลได้เห็นความสำคัญของธุรกิจโรงแรมและให้การสนับสนุนธุรกิจประเภทนี้ โดยมีนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการลงทุนให้แก่กิจการการโรงแรมให้ขยายตัวตามปริมาณจำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ทำให้มีโรงแรมระดับ 5 ดาว และโรงแรมระดับ 4 ดาว เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ หาดใหญ่ ภูเก็ต และพัทยา โรงแรมในต่างจังหวัดส่วนใหญ่เป็นโรงแรมประเภทตากอากาศ จึงมักตั้งตามสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่ตากอากาศ เงื่อนไขของกิจการโรงแรมที่จะขอรับการส่งเสริมนั้นต้องเป็นโรงแรมที่มีห้องพักอย่างน้อย 600 ห้อง ต้องเป็นโรงแรมที่ได้มาตรฐานตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดไว้

กิจการโรงแรมบางแห่งเป็นการลงทุนของบริษัทลงทุนข้ามชาติ (Multinational Company) ที่ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยว และมีลักษณะการดำเนินงานในรูปของบริษัทเครือข่ายที่จัดตั้งโรงแรมในเครือตามสถานที่ต่างๆทั่วโลก

2.5 ประเภทของโรงแรมและการแบ่งระดับชั้น

2.5.1 ประเภทของโรงแรม ✓

ปัจจุบันมีธุรกิจโรงแรมเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งส่งผลให้มีการแข่งขันในด้านบริการต่างๆ การดำเนินงานของโรงแรมแต่ละแห่งล้วนมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการจำแนกประเภทของโรงแรม จึงมีหลักเกณฑ์ที่พอสรุปได้ดังนี้

ก) ประเภทของโรงแรมที่แบ่งตามทำเลที่ตั้ง ✓

เป็นการแบ่งประเภทโรงแรมที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากการจัดตั้งโรงแรมตามสถานที่ต่างๆมักคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ทำเลที่ตั้ง สถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนศูนย์กลางธุรกิจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1) โรงแรมประเภทในเมือง (Town Hotel หรือ City Hotel) เป็นโรงแรมที่มีทำเลที่ตั้งในเมือง มีการจัดองค์กรและบริการเต็มรูปแบบ ให้บริการแก่ลูกค้าหลายประเภทรวมทั้งคนในท้องถิ่น มีการแบ่งประเภทของโรงแรมในเมืองออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1) *Center City Hotel* มีทำเลที่ตั้งใจกลางเมืองหรือกลางย่านธุรกิจ (CBD-Central Business District) ซึ่งมีตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่มากและมีลักษณะพิเศษตามประเภทของผู้ใช้บริการ รวมทั้งมีทั้งโรงแรมที่มีบริการอย่างจำกัด จนถึงบริการระดับหรูหรามาก

1.2) *Suburban Hotel* มีทำเลที่ตั้งตามชานเมือง มักจะมีขนาดไม่ใหญ่นักและไม่มีความหรูหรามากนัก เนื่องจากระดับราคามักจะไม่สูงเท่ากับโรงแรมในเมือง

2) โรงแรมประเภทสถานตากอากาศ (Resort) ได้แก่ โรงแรมที่มีทำเลที่ตั้งใกล้แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1) *All Year Resort* ได้แก่ โรงแรมที่สามารถเปิดบริการได้ทั้งปี

2.2) *Seasonal Resort* ได้แก่ โรงแรมที่เปิดบริการเฉพาะฤดูกาล เช่น ใกล้แหล่งเล่นสกี ฯลฯ

โดยปกติแล้วโรงแรมประเภทสถานตากอากาศในต่างจังหวัดทั้งหลายมักจะมีราคาแพงกว่าโรงแรมในเมือง โดยเฉพาะโรงแรมที่เปิดบริการสำหรับคนต่างชาติ แต่ถ้าเป็นโรงแรมที่เน้นคนในประเทศ (Domestic) มักจะให้บริการอย่างจำกัด เนื่องจากจะมีผู้ใช้บริการเฉพาะวันหยุด

3) **โรงแรมประเภทชุมทางการขนส่ง** เป็นโรงแรมที่จัดเป็นที่พักชั่วคราวให้นักเดินทาง ได้แก่ โรงแรมตามสนามบิน (Airport Hotel) โรงแรมตามสถานีรถไฟ (Station Hotel) และโรงแรมตามท่าเรือ (Boarding House)

4) **โรงแรมประเภทริมทางหลวง** (Highway Hotel) มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบ เช่น Motel, Motor Hotel, Motor Lodge, Motor Inn เป็นต้น แต่รูปแบบของบริการคือ การให้บริการนักเดินทางโดยทางรถยนต์ และส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการสามารถจอดรถหน้าห้องพักได้

ข) ประเภทของโรงแรมที่แบ่งตามหน้าที่

การจำแนกประเภทโรงแรมตามวิธีนี้ จะพิจารณาตามหน้าที่หลักที่ใช้ในการดำเนินงานธุรกิจของโรงแรม ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1) **โรงแรมเพื่อการค้าหรือการพาณิชย์** (Commercial or Transient) หมายถึง โรงแรมที่มุ่งเน้นให้บริการแก่นักธุรกิจ พ่อค้า ที่เดินทางมาติดต่อธุรกิจการค้า โรงแรมประเภทนี้มักอยู่ในเมืองใหญ่ๆ ซึ่งเป็นศูนย์กลางธุรกิจ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ขอนแก่น หาดใหญ่ เป็นต้น

2) **โรงแรมเพื่อการพักผ่อน** (Resort Hotel) มักตั้งตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยว เช่น ชายทะเล ภูเขา ทะเลสาบ ริมแม่น้ำ น้ำตก และป่า เป็นต้น โรงแรมประเภทนี้จะจัดบริการภัตตาคาร ห้องอาหาร ห้องประชุม ไนท์คลับ ผับ ค็อกเทลเลาจน์ ร้านค้า สระว่ายน้ำ ลูซิ่ฆ่า อุปกรณ์การเล่นสกี อุปกรณ์การดำน้ำ และอุปกรณ์ตกปลาไว้บริการแก่ลูกค้า นอกจากนั้นยังมีบริการให้เช่ารถนำเที่ยว เรือนำเที่ยวแก่ลูกค้าอีกด้วย

3) **โรงแรมเพื่อการประชุม** (Conventions Hotel) หมายถึงโรงแรมที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน เพื่อให้ใช้เป็นสถานที่จัดประชุม สัมมนา หรืออบรมอื่นๆ

4) **โรงแรมเพื่อพักอาศัย** (Residential Hotel) เป็นลักษณะให้เช่าห้องพักแบบถาวรในรูปห้องชุด (Suite Room) หรืออพาร์ทเมนต์ โรงแรมประเภทนี้มักตั้งอยู่ใจกลางเมืองขนาดใหญ่ในย่านธุรกิจการค้า

5) **โรงแรมเพื่อให้บริการแก่นักเดินทางโดยใช้รถยนต์เป็นพาหนะ** (Motel) มักตั้งตามริมถนนสายสำคัญๆ ลักษณะพิเศษของโรงแรมประเภทนี้คือ มีที่จอดรถติดกับห้องพัก ทำให้สะดวกแก่นักเดินทาง สำหรับนักธุรกิจในประเทศไทย ได้นำรูปแบบของโรงแรมประเภทนี้มาดัดแปลงเป็นโรงแรมมาตรฐานที่มีอยู่ทั่วไปในเมือง

ค) ประเภทของโรงแรมที่แบ่งตามคุณลักษณะและขนาด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ประเภทโรงแรมตามจำนวนห้องพัก (Number of Rooms หรือ Units Available) แนวคิดนี้ถือว่าจำนวนห้องพักมีส่วนสัมพันธ์กับคุณภาพและขีดจำกัดของบริการ โดยมีการแบ่งย่อยออกเป็นขนาดต่าง ๆ ดังนี้

1.1) โรงแรมขนาดเล็ก เป็นโรงแรมที่มีห้องพักไม่เกิน 100 ห้อง (หากไม่เกิน 30 ห้อง ถือเป็นขนาดเล็กมาก)

1.2) โรงแรมขนาดกลาง เป็นโรงแรมที่มีขนาดระหว่าง 101-300 ห้อง

1.3) โรงแรมขนาดใหญ่ เป็นโรงแรมที่มีขนาดห้องตั้งแต่ 301-600 ห้อง

1.4) โรงแรมขนาดใหญ่มาก เป็นโรงแรมที่มีขนาด 601 ห้องขึ้นไป

โดยทั่วไปแล้วโรงแรมขนาดใหญ่และขนาดกลางมักจะได้รับการเปรียบในด้านคุณภาพของบริการซึ่งสามารถดูแลแขกได้ทั่วถึงและมีการจัดการที่ง่ายกว่า จะเห็นได้ว่าโรงแรมที่ติดอันดับโลกมักจะมีขนาดอยู่ในระดับนี้เป็นส่วนใหญ่

2) ประเภทโรงแรมตามระดับรายได้ของห้องพัก (Room Revenues หรือ Total Sales) การกำหนดรายได้ของห้องพักทำให้ทราบขั้นของโรงแรม ฉะนั้นเมื่อมีการเปรียบเทียบกันในโรงแรมที่ต่างขนาดกันจะมีการนำเอารายได้เฉลี่ยต่อห้อง (Average Room Rate-ARR) มาเปรียบเทียบกับอีกชั้นหนึ่ง เพราะเป็นการคำนวณจากตัวเลขจริงทั้งสองประเภท

3) ประเภทโรงแรมตามจำนวนห้องพักที่ขายไป (Number of Room Sold) หรืออัตราเฉลี่ยของการใช้ไปของห้องพัก (Occupancy Rate) ซึ่งเป็นตัวกำหนดค่าความนิยมของแขก หรือ ความสามารถในการจัดการเมื่อนำเอาปัจจัยคุณลักษณะ 3 ประการ เข้าด้วยกันแล้วจะเห็นภาพชัดขึ้น เช่น โรงแรมโอเรียนเต็ล เป็นโรงแรมขนาดใหญ่ ที่มีรายได้ค่าห้องพักสูงมากเลยมีอัตราการเข้าพักสูงมากเช่นกัน หรือโรงแรมอมารีภูเก็ต เป็นโรงแรมขนาดเล็กแต่มีการเข้าพักและรายได้จากค่าห้องพักสูงมาก เป็นต้น

ง) ประเภทโรงแรมแบ่งตามลักษณะการเข้ากลุ่มธุรกิจ

ในปัจจุบันโรงแรมส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มธุรกิจที่เป็นเครือข่าย ทั้งนี้เนื่องจากมีขนาดใหญ่ขึ้นและด้วยระบบการจัดการที่ดี โดยมีการจัดประเภท ดังนี้

1) Independent Hotel หรือ Non Affiliate Hotel เป็นโรงแรมที่มีการดำเนินการเป็นอิสระไม่สังกัดกลุ่มธุรกิจ

2) Chains Hotel ได้แก่ โรงแรมที่มีบริษัทเจ้าของเครือข่ายเข้ามาลงทุนหรือจัดการ โดยการเช่าระยะยาวหรือเป็นเจ้าของโดยการซื้อกิจการ ลงทุนหรือครอบครอง เป็นโรงแรมที่มีการรักษาคุณภาพของบริการตามมาตรฐานเดิมของบริษัทแม่ ประกอบด้วยโรงแรมที่มีลักษณะต่างๆ ดังนี้คือ

2.1) *Management Contract* เป็นโครงการร่วมลงทุนโดยให้บริษัทแม่เข้ามาบริหารและแยกรายได้จากค่าบริการเข้าเป็นรายได้ของบริษัทแม่ก่อน แล้วจึงแบ่งส่วนกำไรหรือบางครั้งบริษัทแม่ไม่ร่วมลงทุนเลยแต่มารับจ้างบริหาร

2.2) *Franchise* เป็นการเข้าร่วมเครือข่ายโดยขอใช้ชื่อและให้บริษัทเจ้าของเครือข่ายร่วมบริหาร เจ้าของกิจการจะต้องชำระเงินค่าสิทธิหรือค่าชื่อดังกล่าวก่อน และมีการแบ่งค่าบริการและกำไรภายหลัง

2.3) *Subscription (Overflow/Referral)* เป็นรูปแบบที่แต่ละโรงแรมสามารถบริหารได้อิสระแต่มีกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการตลาด เช่น รวมกลุ่มการตลาด มีโฆษณาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนสิทธิในการใช้ห้องพัก โดยการสะสมคูปองร่วมกัน เป็นต้น

๑) ประเภทของโรงงานที่แบ่งตามระยะเวลาที่ลูกค้ามาพัก

การแบ่งประเภทของโรงแรมตามระยะเวลาที่ลูกค้ามาพัก สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1) *โรงแรมสำหรับพักชั่วคราว (Transient Hotel)* หมายถึง โรงแรมประเภทที่ลูกค้าเดินทางมาพักเป็นระยะเวลาสั้นๆเพียงไม่กี่วันเพื่อทำธุรกิจการค้า ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ อบรมประชุมหรือสัมมนา หรืออาจเป็นโรงแรมที่ลูกค้าเข้าพักเพื่อรอเปลี่ยนเครื่องบินระหว่างการเดินทาง ซึ่งมักเป็นการพักเพียงคืนเดียวหรือ 2-3 คืนเท่านั้น

2) *โรงแรมสำหรับพักประจำ (Residential Hotel)* หมายถึง โรงแรมประเภทให้ลูกค้าเข้าพักเป็นเวลาอย่างน้อย 1 เดือน โดยคิดค่าเช่าเป็นรายเดือน ลักษณะห้องพักของโรงแรมประเภทนี้มีการจัดเป็นห้องชุด (Suite Room) ภายในมีห้องครัวอยู่ด้วย นอกเหนือจากบริการห้องพักแล้วทางโรงแรมอาจมีบริการทำความสะอาด ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม บริการซักรีดเสื้อผ้า เพื่อให้บริการแก่ลูกค้า เป็นต้น

2.5.2 การแบ่งระดับชั้นของโรงแรม

✎ การแบ่งระดับชั้นเป็นโรงแรมชั้นพิเศษหรือชั้นหนึ่งนั้น แบ่งตามระดับความหรูหราของสถานที่ (Classification by Luxury) การจัดบริการต่างๆ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้แก่ลูกค้า โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดอันดับมาตรฐานของโรงแรม เป็นดาว (Star rating system) ให้กับโรงแรมที่ให้บริการสะดวกสบาย มีอุปกรณ์ครบสมบูรณ์ที่สุดจะติดอันดับ 5 ดาว รองลงไปคือ 4 ดาว 3 ดาว 2 ดาว และ 1 ดาว เป็นอันดับสุดท้าย พร้อมระบุเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานจากระดับต่ำสุดไปหาสูงสุด ซึ่งแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการระบุเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานของโรงแรมเป็นดาว

ประเภท	จำนวนดาว	เกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐาน	
		จำนวนข้อ	คะแนนเต็ม
1. โรงแรมระดับประหยัด (Economy Class)	1	17	170
2. โรงแรมชั้น 3 (Third Class)	2	23	260
3. โรงแรมชั้น 2 (Second Class)	3	33	390
4. โรงแรมชั้นหนึ่ง (First Class)	4	35	480
5. โรงแรมชั้นพิเศษ (Deluxe)	5	37	620

ลักษณะสำคัญของโรงแรม ทั้ง 5 ระดับ

โรงแรมต่าง ๆ ทั้ง 5 ระดับมักมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1. โรงแรมระดับประหยัด (Economy Class)

เป็นโรงแรมที่คิดค่าบริการในราคาถูกที่สุด เนื่องจากจัดให้มีบริการต่างๆ น้อยมาก ภายในห้องพักมีเฉพาะอุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น มักจะมีอายุการใช้งานยาวนาน ทำให้สภาพภายนอกเก่า สวนรอบๆ บริเวณอาจจะไม่มีเลยหรือมีก็มีสภาพที่ไม่สวยงาม โรงแรมประเภทนี้มักตั้งอยู่ใกล้สถานีรถไฟ ตลอดจนสถานีขนส่งต่าง ๆ ในต่างจังหวัดทั่วประเทศ

2. โรงแรมชั้น 3 (Third Class)

จัดเป็นโรงแรมระดับประหยัดอีกประเภทหนึ่ง คิดค่าบริการในราคาปานกลาง เนื่องจากภายในห้องพักแต่ละห้องมีอุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกจำกัด บริการอื่น ๆ มีน้อย โรงแรมประเภทนี้ส่วนใหญ่ไม่มีห้องพักชั้นหนึ่ง แต่มีห้องโถงและห้องอาหารขนาดเล็ก ภายในบริเวณโรงแรมสะอาดพอสมควร

3. โรงแรมชั้น 2 (Second Class)

โรงแรมประเภทนี้การจัดอุปกรณ์เครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกมากพอสมควรแต่ยังไม่ครบถ้วน ห้องอาหารและห้องโถงมีขนาดปานกลาง มีการจัดตกแต่งสถานที่ภายในบริเวณโรงแรมพอสมควร โดยคิดค่าบริการในราคาพอสมควร ไม่สูงมากนัก

4. โรงแรมชั้น 1 (First Class)

โรงแรมประเภทนี้ ห้องพักและเครื่องตกแต่งภายในห้องพักได้ระดับมาตรฐาน มีห้องพักพิเศษ (Deluxe) และห้องชุด (Suite) จำนวนไม่มากนัก ขนาดห้องโถงตลอดจนห้องอาหารมีขนาดเล็กกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนบริการต่าง ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับดีได้มาตรฐาน

5. โรงแรมชั้นพิเศษ (Deluxe)

เป็นโรงแรมระดับสูงสุด ดีเยี่ยมในด้านการให้บริการทั้งห้องพักที่ตกแต่งไว้อย่างสวยงามหรูหรา อุปกรณ์เครื่องใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกสบายล้วนแต่คุณภาพดี ราคาสูง สวยงาม และมีรสนิยม บริการต่าง ๆ ที่โรงแรมระดับพิเศษมีไว้เพื่อบริการลูกค้ามี ดังนี้

ห้องชุด (Suite) จะตกแต่งไว้อย่างหรูหรา สวยงาม สะดวกสบาย อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในห้องมีคุณภาพดีเยี่ยม

ห้องอาหาร มีหลายห้อง หลายระดับ อาหารมีหลายเชื้อชาติ เช่น อาหารไทย จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

ห้องจัดงาน มีห้องขนาดใหญ่สำหรับจัดประชุม (Convention Hall) สัมมนา อบรม หรือจัดงานเลี้ยง (Banquet Hall) เพื่องานพิธีต่างๆ หรือเพื่อพบปะสังสรรค์

ห้องพักแขก (Lobby) มีการตกแต่งสวยงาม มีขนาดใหญ่ได้มาตรฐาน

สระว่ายน้ำและสนามกีฬา เช่น สนามเทนนิส ไว้บริการลูกค้าที่ต้องการออกกำลังกาย

บริเวณจอตรกที่กว้างขวาง เพียงพอกับความต้องการของลูกค้า

ตัวอาคารของโรงแรมมีการก่อสร้างอย่างสวยงาม ใ่อ่า ทันสมัย บริเวณรอบๆ ตัวอาคารตกแต่งอย่างสวยงาม สะอาดเรียบร้อย โรงแรมประเภทนี้ต้องตั้งในสภาพแวดล้อมที่ดี การคมนาคมสะดวก

2.6 ธุรกิจโรงแรมจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนเหนือสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย

ทิศเหนือ จดแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทย กับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ จดอำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร อำเภอบ้านดุง อำเภอบ้านเพ็ญ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันออก จดอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม

ทิศตะวันตก จดอำเภอปากชม และอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

มีพื้นที่ 7,332.280 ตารางกิโลเมตร ประชากร 873,313 คน (ปี 2538)

ภาวะการค้าโดยทั่วไปของจังหวัดหนองคาย เดิมขึ้นอยู่กับผลผลิตภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่เมื่อดูจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดแล้ว ระบุว่ารายได้ต่อหัวจากเดิมในปี 2526 จำนวน 18,055 บาท/คน/ปี เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2539) ระบุว่ารายได้ต่อหัวของประชากรจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นเป็น 20,606 บาท/คน/ปี ซึ่งเนื่องมาจากโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดเปลี่ยนเป็นเชิงพาณิชย์ธุรกิจการค้ามากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วมากขึ้นเมื่อมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว ในเดือนเมษายน 2537

การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว นอกจากทำให้หนองคายกลายเป็นประตูเศรษฐกิจสู่อินโดจีนแล้ว ยังถูกวางบทบาทให้เป็นศูนย์กลางสนับสนุนการท่องเที่ยวบริเวณริมแม่น้ำโขง เพื่อรองรับการขยายตัวด้านท่องเที่ยว ซึ่งมีโอกาสจากการเปิดประเทศของอินโดจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ล.) โดยถ้าจังหวัดหนองคายสามารถผนวกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เข้ากับวงจรการท่องเที่ยวในอินโดจีนได้สำเร็จ ผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ การขยายตัวของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดหนองคาย

เนื่องจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในสปป.ลาว สามารถเดินทางไปกลับได้ภายใน 1 วัน และที่พักโรงแรมในสปป.ลาว ก็ยังไม่ทันสมัยและยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงถือเป็นโอกาสของจังหวัดหนองคายที่จะพัฒนารัฐกิจโรงแรมให้ขยายเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวดังกล่าว

จากสถิติการประกอบอาชีพของนักธุรกิจในจังหวัดหนองคาย ช่วงปี 2535 ถึงปี 2538 มีผู้จดทะเบียนประกอบกิจการทั้งในรูปของนิติบุคคล บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด และร้านค้าจดทะเบียนพาณิชย์ของบุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นทุกปี ดังแสดงในตารางที่ 2 และมูลค่าการลงทุนของกิจการด้านโรงแรมและภัตตาคารดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงสถิติการจดทะเบียนประกอบกิจการของนักธุรกิจในจังหวัดหนองคาย

ปี	นิติบุคคล (ราย)				
	ทะเบียนพาณิชย์	ห้างหุ้นส่วนสามัญ	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	บริษัทจำกัด	ธุรกิจต่างด้าว
2535	5,632	2	482	101	254
2536	6,085	2	562	132	282
2537	6,291	2	659	173	225
2538	6,746	2	775	205	188

ตารางที่ 3 แสดงมูลค่าการลงทุนของกิจการด้านโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดหนองคาย

ปี พ.ศ.	มูลค่า (ล้านบาท)				สัดส่วน (%)			
	2529	2534	2536	2539	2529	2534	2536	2539
กิจการบริการ (โรงแรม, ภัตตาคาร)	791	1,161	1,341	1,641	10	10.9	11.1	11.2

หมายเหตุ ตัวเลขปี 2539 ใช้แนวโน้มการขยายตัวในอดีตปี 2534-2536 เป็นฐานในการประมาณการ

โรงแรมในจังหวัดหนองคาย

ประกอบด้วยผู้ประกอบการในอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ก.)

ในอำเภอเมืองหนองคาย	มีผู้ประกอบการ 16 ราย จำนวน 21 แห่ง
ในอำเภอศรีเชียงใหม่	มีผู้ประกอบการ 2 ราย จำนวน 2 แห่ง
ในอำเภอท่าบ่อ	มีผู้ประกอบการ 4 ราย จำนวน 4 แห่ง
ในอำเภอโพนพิสัย	มีผู้ประกอบการ 1 ราย จำนวน 1 แห่ง
ในอำเภอปากคาด	มีผู้ประกอบการ 2 ราย จำนวน 2 แห่ง
ในอำเภอบึงกาฬ	มีผู้ประกอบการ 4 ราย จำนวน 4 แห่ง

รวมทั้งหมดจังหวัดหนองคายมีผู้ประกอบการโรงแรม 29 ราย จำนวน 34 แห่ง

ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจบริการ ซึ่งให้บริการแก่ลูกค้าที่ส่วนใหญ่มักจะเป็นนักธุรกิจและนักท่องเที่ยว ในส่วนการท่องเที่ยว จังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่ต้องการเดินทางไปที่เที่ยว เวียงจันทน์และหลวงพระบาง ดังนั้นการสร้างโรงแรมที่ทันสมัย มีบริการที่ดี ร่วมกับการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคาย จะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาแวะใช้บริการที่หนองคาย เพิ่มมากขึ้นได้

2.7 ธุรกิจโรงแรมของนครเวียงจันทน์

นครเวียงจันทน์เป็นเมืองหลวงของสปป.ลาว อยู่ตรงข้ามจังหวัดหนองคาย มีประชากรจำนวน 0.44 ล้านคน สปป.ลาวได้ดำเนินนโยบายเปิดประเทศเพื่อรับการลงทุนจากต่างประเทศ และได้ประกาศกฎหมายการลงทุนของต่างประเทศในสปป.ลาว เมื่อเดือนกรกฎาคม 2531 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมจากต่างประเทศ มีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ส่งเสริมการส่งออกและการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่ม ในรูปอากรค่าภาคหลวง และค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น มีการให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุน เพื่อเป็นแรงจูงใจต่อการลงทุน สำหรับการลงทุนของชาวต่างประเทศในสปป.ลาวแสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการลงทุนของชาวต่างประเทศ จากปี 2531-2535 (มีนาคม)

ธุรกิจ	จำนวน(ราย)	มูลค่ารวม (\$)
1. โรงแรม ท่องเที่ยว ภัตตาคาร	19	100,444,000
2. การเกษตร	10	26,968,000
3. สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป	29	19,635,000
4. อุตสาหกรรมจากไม้	19	39,205,000
5. เหมืองแร่ ขุดเจาะน้ำมัน	11	62,574,000
6. การนำเข้า-ส่งออก	41	19,991,000
7. ธนาคาร การประกันภัย	2	6,000,000
8. กิจการที่ปรึกษา	14	758,000
9. การก่อสร้าง	3	2,819,000
10. การขนส่ง การซ่อมสร้าง	7	60,888,000
11. การโทรคมนาคม	1	500,000
รวม	156	339,782,000

จะเห็นได้ว่ามูลค่าการลงทุนในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว ภัตตาคาร สูงเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ธุรกิจเหมืองแร่/ขุดเจาะน้ำมัน และอันดับที่ 3 คือ ธุรกิจการขนส่ง-การซ่อมสร้าง โดยกิจการที่ปรึกษา มีมูลค่าการลงทุนต่ำสุด

นครเวียงจันทน์

นครเวียงจันทน์ มีจุดผ่านแดนทั้งหมด 3 แห่ง ประกอบด้วย

1. จุดผ่านแดนถาวร มี 2 แห่ง คือ

- ท่าเดื่อ ตรงข้ามท่าเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
- ท่านาแล้ง ตรงข้าม ท่าแพขนานยนต์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2. จุดผ่านแดนชั่วคราว 1 แห่ง คือ

- เมืองसानะคาม แขวงเวียงจันทน์ ตรงข้าม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จุดผ่านแดนทั้งหมด 3 แห่ง เป็นจุดที่ทำให้เกิดการ เข้า-ออก ของสินค้าและบริการระหว่าง สปป.ลาวกับต่างประเทศ โดยมีทรัพยากรป่าไม้เป็นสินค้าที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากสปป.ลาว ยังมีป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่มาก

✧ โรงแรมในนครเวียงจันทน์

ธุรกิจโรงแรมเป็นส่วนที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในสปป.ลาว ทำให้มีรายได้ มากยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวส่วนมากจะเข้าไปเที่ยวชมธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สวยงาม มีบริษัทที่ทำ ธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวดังกล่าวทำให้ ความต้องการด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ในปัจจุบันมีโรงแรมในนคร เวียงจันทน์ รวม 20 แห่ง (รายละเอียดในภาคผนวก ก.) โดยมีโรงแรมระดับ 4 ดาว 2 แห่ง คือ

- โรงแรมล้านช้าง ของกลุ่มวงศ์วรรณ
- โรงแรมเบลเวดีเยร์ (Belvedere) ของสิงคโปร์

โรงแรมระดับ 3 ดาวก็มีจำนวนพอสมควร ซึ่งเพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไป ท่องเที่ยวในสปป.ลาว ระหว่างปี 2536-2539 มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวน 1.09,1.79,2.95 และ 4.86 แสนคน ตามลำดับ ซึ่งผลของการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ จะมีผลกระทบต่อสถานที่ ค้างแรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และสถานบันเทิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผลกระทบต่อธุรกิจ โรงแรมเป็นอย่างมาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าธุรกิจโรงแรมในนครเวียงจันทน์ ยังมีศักยภาพของการ พัฒนาและขยายตัวออกไปได้อีกมาก